

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-03-03
Besvaras senast
2016-03-17

Till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:461 Bedömningar av kostnadstrycket i offentlig sektor

Internationella studier bekräftar att situationen för svenska företag försämras. Sveriges konkurrenskraft tappar i internationella mätningar från bland andra World Competitiveness Scoreboard från IMD. Samtidigt väljer regeringen att gå fram med förslag som fördyrar för företag och entreprenörer i Sverige. Slopade avdragsrätt för representation är det senaste sådana förslaget. Även om regeringens företrädare vill beskriva förändringen som en förenkling innebär slopad avdragsrätt för representation ett ökat skatteuttag från svenska företagare med omkring 1 miljard kronor.

Det är bekymmersamt att Sverige nu går från internationellt beröm, för bland annat krishantering och arbetsutbudsreformer, till att omgärdas av tilltagande osäkerhet. Nu höjs i stället skattetrycket brett för stora löntagargrupper och för företagande i Sverige. Genom att samtidigt slopa och höja viktiga gränser i välfärdssystemen byggs ett kostnadstryck upp i olika delar av den offentliga sektorn. Bland annat EU-kommissionen spår att underskotten kan växa under åren framöver. Med finansiella obalanser, offentligfinansiella underskott och avsaknaden av arbetsutbudsreformer riskerar Magdalena Andersson att upprepa historiska socialdemokratiska misstag som dels orsakade 90-talskrisen, vilket bland annat Henriksson (S) skrivit en finansdepartementspromemoria om, dels orsakade ett utanförskap som 2006 innebar att ca 20 procent av den arbetsföra befolkningen levde i utanförskap.

En liten, öppen ekonomi med stor finansiell sektor, som den svenska, är beroende av internationellt förtroende. Offentligfinansiell motståndskraft och finansiell stabilitet är hörnstenar. Förtroende är krävande att bygga upp, men skört för misskötsel. Till exempel har tidigare årtiondens höginflations- och devalveringspolitik stått Sverige dyrt, och återuppbyggandet av förtroendet för att Sverige klarar såväl inflationsmål som hållbarhet i ekonomin har varit en lång resa. 1980-talet och det tidiga 1990-talet har lärt oss hur besvärligt det kan vara att vända en dålig ekonomisk utveckling och att skapa förtroende för Sverige utomlands. Det finanspolitiska ramverket är bland annat till för att stötta Sverige med detta och se till att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent. Vissa av principerna regleras av lag, medan andra utgår från den praxis utvecklats sedan krisen på 1990-talet.

Nuvarande regering väljer att inte respektera det finanspolitiska ramverket. Finanspolitiska rådet har upprepade gånger påtalat detta och inskräpvt allvaret

genom att uttrycka att den typen av kritik som riktas mot Magdalena Andersson inte har riktats mot tidigare finansministrar. Rådets ordförande John Hassler svarar i Svenska Dagbladet (den 16 oktober 2014) på frågan om kritiken är mer allvarlig nu: ”Ja, det är riktigt. Vi har inte använt uttrycket ’brott mot ramverket’ tidigare.”

Till frågetecknen kring stabilitetspolitiken och hålen i de offentliga finanserna kommer den minskade transparensen.

Finansministerns departement har självt valt att inte på ett öppet och transparent vis redovisa de långsiktiga effekterna av den förda politiken i budgetpropositionen. På totalen bidrar det till en ökad osäkerhet.

Även utgiftssidan som sådan får tung kritik. Ekonomistyrningsverket och Konjunkturinstitutet har båda varnat för att regeringens slopande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen är felbudgeterad och kommer att kosta långt mer än de ca 300 miljoner kronor som regeringen har avsatt. I svaret på en skriftlig fråga redogör regeringen för skillnaden: ”Jag kommer nu att redogöra för varför uppgifterna i budgetpropositionen inte alls är jämförbara med beräkningarna gjorda av Konjunkturinstitutet. Det handlar om innehåll, metodik, sikt och vad man redovisar. För det första är Konjunkturinstitutets bedömning gjord utifrån antaganden om hur arbetskraftsutbudet, sysselsättningen, potentiell BNP och slutligen det offentlig-finansiella saldot påverkas på lång sikt.”

Det stämmer att arbetet med att göra en budgetproposition ser annorlunda ut än de analyser som Konjunkturinstitutet gör. Det är däremot anmärkningsvärt att regeringen inte fäster större vikt vid de långsiktiga effekterna av politiken – samtidigt som regeringen väljer att inte själv redovisa bedömningar av förslagen i budgetpropositionen. Sammantaget får risken för faktisk underfinansiering bedömas som påtaglig. Det är särskilt allvarligt i ett läge där ledande bedömare också menar att de skattehöjningar regeringen genomför inte har de positiva effekter på offentliga finanser som regeringen hävdar.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga finansminister Magdalena Andersson om hur finansministern ser på analyser och redovisning av de förväntade effekterna av den förda politiken.

Är det en korrekt tolkning att Finansdepartementet inte heller fortsättningsvis kommer att redovisa sina beräkningar av hur budgeten påverkar Sveriges

arbetskraftsutbud, sysselsättning eller potentiell bnp på ett öppet och transparent sätt?

Och vidare, när ledande expertmyndigheter spår att utgifterna kommer att öka mer än regeringen förutspår och intäkterna öka mindre än regeringen prognostiserar, samtidigt som EU-kommissionen bedömer att underskotten till och med kan växa framöver, hur ser finansministern på hållbarheten i de offentliga finanserna?

.....
Niklas Wykman (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors